

El llenguatge

La tasa i la taxa

26/X/1978

Es molt freqüent la falta d'ortografia consistent a escriure *tassa* amb ç: és a dir, «taça». Però *tassa*, com altres mots que designen atuellis i recipients, és un mot d'origen àrab, i és sabut que en tots els mots que tenen aquest origen el so de *s* sorda és representat per *s*, la qual es doble entre dues vocals: *setrill*, *arròs*, *alfals*, *tassa*. El mot *tassa* ha originat uns quants derivats —entre els quals no hi ha cap verb: «*tassar*», doncs, no existeix—, i tots ells, és clar, mantenen l'ortografia del mot primitiu: *tassada*, *tassó*, *tassonada*, *tasser*.

Una cosa molt diferent de la *tassa* és la *taxa*. Antigament per *taxa* s'entenia un determinat impost i es pot dir que en alguns casos esporàdics encara s'usa amb aquest valor. Actualment, però, per *taxa* més aviat entenem el preu a què s'ha de vendre una mercaderia fixat per l'autoritat, l'import d'un dret que s'ha de percebre, el límit o la mesura d'una cosa objecte de transacció, etc. I, per tant, el verb que expressa l'acció de fixar aquest preu, aquest import, aquest límit, etc, és el verb *taxar*. Tan *taxa* com *taxar* i, encara, *taxador*, són molt sovint pronunciats amb so de *s* sorda, com si fossin «*tassa*», «*tassar*» i «*tassador*», fins i tot algun cop és possible de veure escrits aquest mots amb aquesta grafia errònia, deguda a la influència del castellà. Es diu, així, «el preu de *tassa*» quan en realitat ha d'ésser el preu de *taxa*. Però no hi ha cap raó perquè aquestes formes errònies es mantinguin i no s'esmenin degudament.

No totes les paraules que es relacionen etimològicament amb *taxa* han sofert la mateixa deformació. Així mantenim amb *x* l'adjectiu *taxatiu*, sense dubte perquè el mot corresponent del castellà també presenta la mateixa consonant. I, com a mot molt usual, hi podríem incloure *taxímetre* —amb la seva reducció *taxi* i el derivat d'aquest *taxista*— que en prove del francès però els elements formatius del qual són clarament discernibles. Actualment, en castellà, ja es molt usual la pronúncia «*tassi*», per «*taxi*», que encara no se'n ha anat comanant. Cal esperar que no solament això no s'arribi a esdevenir sino que, analògament a *taxi* i *taxatiu*, recuperarem la pronúncia correcta de *taxa*, *taxar* i *taxador*.

Albert Jane